

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1924 április 16.

106. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Az élő igazság

Csehszlovákia két járásában, a komáromi és csallóközi járásban a magyar nyelv lett a közigazgatás hivatalos nyelve. És ez az örvendetes s messzevilágító jelenség nem is egyedülálló azokban az országokban, melyeknek nemzetiségei vannak. A lengyel parlament a kisebbségi kérdést szabályozó törvényjavaslatot tárgyal; a lengyelországi reakció politikai szervezete arra törekszik, hogy a lengyel kormány jelentse be a kisebbségek nemzetközi védelméről szóló szerződéstől való visszalépését. Bécsben újra összeült a népszövetségi ligák uniója s arról tárgyal, hogyan lehetne a kisebbségi problémát az uralmi és kisebbségi érdekeknek sérelme nélkül megoldani.

Hogy ugyanekkor a beogradi kormány feloszlatta a jugoszláviai németiség kulturszervezetét, emiatt még nem veszíti el jelentőségét ez a kérdés: miért van az, hogy a kisebbségek érdekében mindig történni kell valaminek? Mi tartja ébren ezt a kérdést állandóan, mi irányítja rá állandóan a világérdéklődés reflektorát, mi ad neki örök aktualitást? Mi hurcolja ki mindig a fórumra, mi ad neki hangot, mi nyitja meg számára az utat a sürgető lelkiismerethez? Hiszen erő, hatalom, az uralom kényelme mind összefog annak érdekében, hogy nemuljon el minden panasz és olyan mély hajlásra kényszerítse a kemény derekakát, hogy ne látszódjék meg a homlokukon ütött seb. A sivatag patakja néha kilométereken keresztül fut a homok alatt, míg láthatóvá válik folyása. A kisebbségek hangját elfojthatják ideig-óráig s a győzelem ujjongásának harsonái tulüvölthetik a gyöngye sóhajokat, előbb-utóbb fölhangzik majd minden panasz s helyet követel magának a legaktuálisabb problémák között. Nem politikusok, nem vezércikkek nem szónoklatok szólaltatják meg ezeket a panaszokat. Benne van ez az iskolájától visszafordított gyerek ijedségében, a nincsetlenek föld után való hasztalan sóvárgásában, az apák nehéz gondjában s az anyák könnyes becégetésében. Nemcsak itt. Mindenütt, ahol néptömegek nemzetiségük miatt el vannak zárva az uralomban való részesedéstől, kulturális fejlődésüktől s a gazdasági élet szabadságától. A németországi lengyelek, a csehországi németek, az olaszországi szlávok, az erdélyi magyarok összetalálkoznak nem csak az eszmék barrikádjain, de az elsuttogott panaszok gyóntató széke mellett is.

Ez a kérdés ott fog nyugtalanodni mindaddig az uralom lelki-

ismeretében, amíg — kérdés lesz a kisebbségekhez tartozók emberi joga. Hatalmas belső igazság mozgatja örökké ezt a kérdést, talán az a misztikus belső erő, ami a vallás gyakorlásának szabadságát harcolta ki évszázados küzdelemben. A történelmi fejlődés fázisai visszatérnek, csak egyre gyorsulóbb lesz a fejlődés üteme. A történelem tegnapján még százados küzdelmet vivott a vallásszabadság, ma talán évtizedek alatt megoldódik a kisebbségek küzdelme s holnap, ki tudja milyen rövid idő alatt zajlik le a szociális harc, ha egyszer el-

érkezett a megoldás útjára. A nemzetiségi küzdelem igazságai is olyan legyőzhetetlenek s keresztre feszítés után is föltámadók, mint a hitnek s a történelmi fejlődésnek igazságai. Nem mi ébresztjük gyöngye szavunkkal az el-elszunnyadó igazságot. A természet ereje ad neki erőt, ez lehel belé az élet lehetét, az őstermészet, azzal, hogy nyelvet teremtett a beszédre s hogy különböző ruhába öltöztette teremtményeit s más muzsikát suttog a nyárfák levelei között s más zenét játszik a tölgyek rejtelmes zugásában.

Davidovics a királynál

Az ellenzék Jovanovics Ljuba ellen — Kavardás Radics nyilatkozata körül

Beogradból jelentik: A kormányválság előreláthatóan *hosszu ideig el fog még húzódni*, mert a királyi audienciák — amelyekből a végleges döntés függ — csak lassan haladnak előre. A keddi nap folyamán az uralkodó Jovanovics Ljubán kívül, aki mint a parlament elnöke jelent meg a korona előtt, csak Davidovics Ljubát fogadta a pártvezérek közül. Az ellenzéki blokk vezére részletesen tájékoztatta a királyt programjáról, kifejezést adott annak a nézetének, hogyha az ellenzéki blokk átvénné a kormányzást, *új választások nélkül* is parlamenti többséget tudna teremteni magának és *eloszlattatni igyekezett az uralkodó aggodalmait a Radics-párt közjogi programjával szemben*.

Az audienciák tempója, előreláthatólag, nem fog meggyorsulni az elkövetkezendő napokban sem és a politikai pártok vezérei sem várják a döntést az ünnepelnél előbbre. Erre vall, hogy — noha a válság egyáltalán nem enyhült — a pártvezérek a közeledő ünnepekre való tekintettel egymásután elutaznak a fővárosból.

Az ellenzék körében az eddigi audienciák alapján rendkívül bizakodó hangulat alakult ki. Bizonyosra veszik, hogy sikerülniök fog a királyt arról meggyőzni, hogy az lesz a leghelyesebb megoldás, ha az ellenzéki klubból megalakuló kormány a jelenlegi parlamenttel tovább folytatná a kormányzást és végezné a törvényhozói munkát. A radikálisok a Pribicsevics-csoporttal együtt ugyanígy meggyőződve arról, hogy a kibontakozás útja feléjük vezet. A prognózis az, hogy május elején be fog következni mégis a házfelosztás, választási kormány alakul, amely augusztus közepére írja ki az új

választásokat. Ebben az esetben minden valószínűség szerint újból Pasic Nikola kapja meg majd a megbízást a választási kormány alakítására.

Zavarok Radics nyilatkozata körül

Radics Istvánnak a „Független Macedonia” című bolgár irredenta lap március 11-iki számában megjelent nyilatkozatát — amelyet a „Bácsmegeyi Napló” tegnap ismertetett — a Pasic-Pribicsevics párti sajtóorganumok teljes erővel és rendkívüli hevességgel igyekeznek kihasználni és alarminozni akarják a közvéleményt az ellenzéki blokk ellen amiatt, hogy Radics Bulgáriának akarja adni Macedóniát. Az ellenzék ezzel szemben igyekszik a nyilatkozat hatását ellensúlyozni s két Bécsből érkezett távirat is van az ellenzék kezében, amelyek *cáfoltják az intervjú hitelességét*. Ezenkívül arra is hivatkozik az ellenzék, hogy a „La Boulgarie” című francianyelvű szófiai félhivatalos lap közölte, hogy a *Független Macedonia* című lapot, amelyben a nyilatkozat megjelent, a bolgár kormány március 10-ikén betiltotta.

Ezzel szemben a Radics-intervju a lap március 11-iki számában jelent meg, tehát — az ellenzéki sajtó szerint — kézenfekvő, hogy *hamisított lappéldányról* lehet csak szó, amelyet azért adtak ki, hogy az ellenzéki blokkal kompromittálják.

A nyilatkozat hitelessége egyébként még teljesen vitás, mert a *Zagreber Tagblatt*, amely a bécsi *Ullstein-ügynökséggel* áll összeköttetésben, a tudósító-iroda útján kérdést intézett Radics-hoz az intervjúra vonatkozóan és a lap szerint *Radics kijelentette, hogy a nyilatkozat teljes egészében tőle származik és az abban mondottakat továbbra is fentartja*. A *Zagreber*

Tagblatt értesülésének ellenzéki körökben *nem adnak hitelt* és megvannak róla győződve, hogy a Pasic-Pribicsevics-koalíciónak egy újabb manőveréről van szó, amelynek az a célja, hogy a Radicsékkal szövetkezett ellenzéki blokkot közvetlen a választások előtt kompromittálja a király és a közvélemény előtt.

Jovanovics Ljuba szerepe

Az ellenzék sajtója újabban élesen támadja Jovanovics Ljubát, mert — annak ellenére, hogy lemondott a parlament elnöki állásáról és ezt több ízben hangoztatta az ellenzék vezetői előtt — most naponként *újabb mint a parlament elnöke jelenik meg audiencián az udvarnál és ebben a minőségében informálja a királyt a parlamenti helyzetről*. Az ellenzéki lapok ezzel kapcsolatban azt írják, hogy Jovanovics Ljuba teljesen odaadta magát a Pasic-Pribicsevics-kormányának és ezzel lejárta a parlamenti elnöki tisztség tekintélyét.

Az ellenzéki lapok támadásai Jovanovics Ljuba ellen arra engednek következtetni, hogy *teljesen meghiusult a Jovanovics Ljuba elnökségével megalakítandó nagy koalíciós kabinet terve* és az ellenzék többé nem hajlandó Jovanovics Ljubával együtt részt venni a kormányzásban.

Petrovics Nasztáz akciója

Petrovics Nasztáz tovább folytatja akcióját a radikális-párt ellen. Petrovics kedden délben hosszasan tanácskozott Davidovics Ljubával. A konferencia alkalmával Petrovics Nasztáz — a *Beogradski Novosti* értesülése szerint — felhatalmazta a demokrata-párt elnökét arra, hogy délutáni audienciája alkalmával közölje a királlyal, hogy *abban az esetben, ha Davidovics elnökségével az ellenzéki blokk alakítana munkakormányt, a radikális-pártból vele együtt több képviselő kilépne és támogatná az új kormányt*.

Minisztertanács helyett megbeszélés

A minisztertanács kedden nem tartott ülést, csak Pasic miniszterelnök folytatott tárgyalásokat az egyes miniszterekkel. A kormány gazdasági és pénzügyi bizottsága azonban összeült és tartotta az állami jelzálogbank 30 millió dináros külföldi kölcsönét. A bizottságok elhatározták, hogy a kölcsön felosztásába a kormány is beleszól, még pedig az irányban, hogy a kölcsönből nem csak a beogradi építkezéseket kell finanszírozni, hanem részt kell juttatni belőle a vidéki városoknak is.

Ősnyomatványokat

lopott egy budapesti tudós

Letartóztatásakor öngyilkossági kísérletet követett el

Budapestről jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia titkársága följelentést tett a rendőrségen, hogy az akadémia könyvtárából több rendkívül értékes *incunabulum*, ősnyomatvány eltűnt. A rendőrség megállapította, hogy a Nemzeti Múzeum könyvtárában és az Egyetemi Könyvtárban hasonló hiányok mutatkoznak. Csak ennek a három könyvtárnak vannak ősnyomatványai: olyan könyvek, amelyeket az 1500. év előtt nyomtattak. Az ősnyomatványok közül igen sok több millió értékű ritkaság van, olyan is, amely csak egy-két példányban van meg. Az ősnyomatványokat minden könyvtár külön kezeli, katalógizálja és olyan szigorúan őrzik, hogy csak megbízható tudósok számára adják ki őket, tudományos kutatás céljából.

A följelentés alapján a főkapitányságra előállítottak egy huszonnégy éves fiatal magyar tudóst, a kinek az ősi magyar legenda-irodalom vizsgálata terén kifejtett munkásságát a szakkörök is méltányolták.

A fiatal tudós — akinek nevét nem közlik a nyilvánossággal — a mikor a detektívek lakásán felkeresték, egy őrizetlen pillanatban mérget vett be. A kihívott mentők részcsitették első segélyben, majd beszállították a főkapitányság épületére. Ott azután bevallotta bűnét és magára vállalta a hiányzó könyvek visszaszerzését. A detektívek házkutatást tartottak lakásán, amikor is ötven-hatvan értékes könyvet találtak ott, amelyek az Akadémia tulajdonát képezik.

A tolvaj tudós rendkívül ügyesen tüntette el az ellopott könyvekből a könyvtári bélyegzőket; így történt, hogy a könyvkereskedők — akiknek az *incunabulumok* eladta — nem vették észre, hogy lopott jószágot vásárolnak. A legértéke-

sebb ősnyomatványt a Lantos-antikvárium vette meg: ez az *incunabulum Pigouche* híres imakönyve, 1498-ból való párisi nyomtatvány. Lantos ezt a könyvet pár hét előtti aukción akarta értékesíteni. Katalógusának 458. tétele alatti sorolta föl a könyvet, a címlap klisirozott rajzával. A katalógus szerint a könyv 1500 svájci frank volt. Ez a díszes katalógus az árverezés előtt

és alatt minden budapesti bibliofil kezében megfordult. Tanulmányozták a nagy könyvtárak is, amelyek szintén részt szoktak venni az ilyen árveréseken, de senki sem vette észre, hogy ez a nyilvánosan árverezett könyv a Magyar Tudományos Akadémia tulajdona. Az árverés nagy érdeklődés mellett folyt le. *Pigouche* imakönyve 200 svájci frankért kelt el és külföldre került.

Rejtélyes ékszerlopás

egy szubotikai nagykereskedő lakásán

Ötszáz ezer dinár értékű ékszert loptak el Reiter Gyulától

A szubotikai rendőrség néhány nap óta titokzatos körülmények között végbement ékszerlopás ügyében folytat nyomozást. Reiter Gyula szubotikai nagykereskedő ugyanis hétfőn délben feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes érthetetlen módon egyik két óra leforgása alatt ellopta az *Agina-ucca 8. szám alatti lakásán őrzött családi ékszereket, amelyek több mint ötszáz ezer dinár értéket képviselnek.* A lopást oly időben követték el, amikor a család tagjai odahaza tartózkodtak. A lopást még rejtélyesebbé teszi az a körülmény, hogy aznap semmiféle idegen nem járt Reiteréknél és a család tagjain, valamint a cselédségen kívül senki sem juthatott be észrevétlenül abba a szobába, amelyben az ékszereket őrizték.

Az eltűnt kazetta-kulcs

Reiter Gyuláék az *Agina-uccában* közös lakást tartanak vejükkel Löwy Endrével, a Reiter-motorgyár igazgatójával, akinek az uccai frontra eső lakosztályában őrizték egy kis *wertheim-kazettában* a családi ékszereket. A kazetta állandóan az előszobába nyíló udvari szoba egyik kis asztalán állott, míg a kulcsát többnyire Löwy Endré tartotta magánál.

Hétfőn délelőtt tizenegy óra tájban felnyitotta a kazettát, hogy abban egy ékszert elhelyezzen. Azután a család ebédelni ment egy hátsó udvari szobába. Hétfőn délután két óra körül Löwy Endré észrevette, hogy nincs nála a kazet-

takulcs. Keresésére indult és amikor a kazettát is megnézte, hogy nem felejtette-e benne, meglepődve vette észre, hogy a kazetta fedele nyitva áll és az ékszerek hiányoznak előle.

Az első gyanu

A kazetta teljes tartalma eltűnt. A kazettában a következő ékszerek voltak: egy antik ezüst tárcsa, négy gyémántokkal kirakott karcsatt, egy értékes francia aszurozott kézi munka, egy briliáns nyakék, egy pár button, három borsónagyságu drágakövel.

A lopás felfedezése után nyomban megtették a rendőrségen a feljelentést, mire Kukla és Milánkovich rendőrbiztosok kimentek a helyszínre, a nyomozás megindítására. A helyszíni szemle az esti órákig elhúzódott, anélkül, hogy az ékszerek eltűnésének magyarázatára jutottak volna. A kapuhoz vezető előszoba ajtó be volt zárva, ugyancsak az ablakok is, úgy hogy erről az oldalról senkinek juthatott be a lakásba. Álkulcsot szintén nem használhattak, mert bárkít, aki a kapun belép, a ház többi lakói nyomban észrevesznek, annál is inkább, mert az egyik lakónak épp az állandóan csukva tartott kapura néz az ablaka.

A detektívek első pillanatban Reiterék cselédségét vették gyanuba. Az egyik cseléd, Horvát Róza, már régóta Reiteréknél van alkalmazásban és mindenkor megbízható cselédnek tartották. A szobalány körülbelül egy héttel ezelőtt

került Reiterékhez. A helyszínen történt kihallgatásuk alkalmával azonban tagadták a lopást és Horvát Róza alibit is igazolt, amennyiben a kérdéses időpontban a mosókonyhában tartózkodott, amit Reiter Gyuláné is igazolt.

A két ezüst kanál

Mielőtt a detektívek a cselédségben házkutatást tartottak volna, a szobalány tálcán egy teáscsészét és két kanalat vitt be a konyhából, hogy a kanalakat az ebédőszekrényben álló többi evőeszközközöz zárja. Reiterné azonban rászólt, hogy a tálcát tegye le az asztalra, majd később beteszi a többi közé. Ugyanakkor észrevette Reiterné, hogy a két ezüst kanál nem az övé és amikor közelebről megnézte a kanalakban R. N. monogramot fedezett fel.

A detektívek szintén tanul voltak a jelenetnek és rövidesen megállapították, hogy a kanalakat előbbi munkahelyéről hozta el a szobalány. A detektívek láttára bizonyára megijedt és a két lopott ezüst kanalat Reiterék evőeszközei között próbálta elrejtetni.

Öt letartóztatás

Ez a körülmény súlyos látszatot teremtett a szobalány ellen, mire a detektívek átkutatták a holmiját, azonban *Prevost »Lettres des Femmes«* című könyvének kívül semmi gyanusabbat nem találtak.

Este hét óra tájban Reiterék két cselédjét letartóztatták és bekísérték a szubotikai rendőrségre, ahol tovább folytatták kihallgatásukat. Az újabb kihallgatások folyamán, amelyek főleg arra irányultak, hogy a gyanúsított cselédekkel kik áltak közelebbi összeköttetésben, a rendőrség gyanút fogott dr. Hermann Károly szubotikai orvos nőalkalmazottai ellen is, akiket névszerint Stern Mária gazdasszonyt, Mészics Margit szobalányt és Nyomtató Erzsébet cselédlányt kedden le is tartóztattak. Kihallgatásuk alkalmával azonban kiderült, hogy a gyanu alaptalan, mire mindhármat szabadonbocsájtották.

A rendőrség tovább folytatja a nyomozást, amelynek újabb adatai olyan természetűek, hogy minden valószínűség szerint fordulatot adnak a titokzatos ügynek.

Egyedül

Irtá: Kosáryné Réz Lola

Az asszony egyedül maradt. Csöndes volt a lakás, mintha mindenki elment volna. Kicsit elfogódva nézett körül és nem tudta hamarjában, mit csináljon. Lámpát gyújtani korán lett volna még, de a kőd beáradt az ablakon és olvasni már nem lehetett.

Különös. Mikor a sok vendég itt volt, vágott reá, hogy egyedül lehessen és pihenessen. Olyan meghittnek, melegnek, lágynak találta a lakást és sajnálta, hogy felverik a lármájukkal az idegen emberek. Most aztán a vendégek elmentek valahová és a gyerekeket meg az urát is magukkal vitték. Ó azért nem ment, hogy egyedül maradhasson.

Ott állt, hátratett kezeivel az asztalnak támaszkodva, szinte riadtan. Mi ez? Az ő meghitt, meleg lakása ez? Különös csönd volt a szobákban. Alattomos csönd. Zugó és suttogó csönd. És álnok homály. Mintha a butorok meg függönyök valami titkolni akarnának.

— Nevetséges, — szólt az asszony magában. — Nevetséges. — Odament a zongorához és megigazította rajta a takarót. Soká igazgatta, mintha nézné valaki és ő zavarban lenne és nem tudná, mit tegyen.

Egyszerre felállt ijedten és a szive megdobbant. Most érezte, hogy önmaga nézi magát és ez olyan babonásan félelmes volt, mintha éjfélkor tükörbe tekintett volna. Minek nézné magát? Semmi értelme sincs.

De azért csak figyelte tovább, hogyan pepecsel a zongoraterítővel, hogyan megy egy karosszékhez, ügyetlenül zavarodottságában. Mások előtt nyugodt biztonságosan tudott mozogni, most, önmaga előtt,

olyan volt, mint a félnék gyermek.

— Mi van hát velem?

Arra próbált gondolni, hogy milyen jó, hogy egyedül van és pihenhet és milyen régen nem volt egyedül. Mikor is? . . . gondolkodni kezdett és elcsodálkozott. A szobában igen gyakran űlt magában órák-hosszat. De így, hogy az egész lakásban egyedül legyen, — a cselédek is sétálni mentek, — ez nagyon régen nem volt. Nagyon régen. Hónapokkal . . . nem, évekkel ezelőtt . . .

— Nevetséges! — mondta remegő ajakkal. — Nevetséges! — De tudta most már, mikor volt így egyedül utoljára. Tudta nagyon jól.

— Egyszer sem azóta?

Nem. Egyszer sem azóta. De most igen. Most egyedül van és nem szokhat meg önmaga elől többé. Ám miért is akarna szokni? Mi értelme volna ennek? Hiszen maga vágott egyedüllétre, hogy pihenessen. Hiszen emlékezett reá, hogy azelőtt hányszor maradt egyedül és hány-szor beszélgetett önmagával, zongorázott, vagy gondolkodott és sok mindent köszönhetett ezeknek az óráknak. Nem félt, bár babonás volt, de azt mondta magában:

— Ha vannak szellemek, akkor is körülvésznék, ha másokkal vagyok és senki meg nem óvhat engem tőlük. De engem nem bánthatnak, én sem tettem rosszat soha senkinek.

Az anyja tanította erre még kisleány korában, mikor egyedül laktak egy nagy, régi, sötét házban és esténként gyertyával mentek kézenfogva végig a hosszú folyosón, hogy bezárják a kaput. És nem is volt semmi bajuk sohasem . . .

Most megrezgett az asszony és egy pillanatra a lélekzete is elállt a hirtelen fölélemtől. Az anyjára gondolt és az arcképe tekintett, de nem bírt a szemébe

nézni és úgy érezte, mintha ott volna mellette az anyja.

— Miért félnék? — kérdezte önmagától és a szemei könnyesek lettek, — miért félnék, ha mellettem volna is? Hiszen csak örülnöm kellene neki, ha meglátogat szegény . . .

És megpróbálta kinyújtani az arckép felé a kezét, de lehanyatlottak a kezei. És remegő lábbal felkelt a karosszékéből és lehajtott fejjel, lábujjhegyen tovább sompolygott onnan. Ide-oda kezdett járni a lakásban nyugtalanul. Felcsettintett egy lámpát. Bent állt a bűvös körben, de körülötte, a sötétben, mintha fenyegető rémek leselkedtek volna reá és ő még csak nem is láthatta az árnyékokat sem fénytől elvakított szemeivel. Nem, nem. El kell kergetni valamennyit. Minden lámpát meggyújtott végig a szobákban. Mi használ? Még borzasztóbb volt. Ugy tűnt fel neki, mintha odaát, a másik lámpa körül néma vendégek ülnek és bólgatnának egymás felé különös fehér fejükkel, — olyan vendégek, akiknek mintha az egész teste finom túllból lenne szöve. Miért képzelte éppen így? Bohóság volt, de egészen tisztán látta, amint ott ülnek a fátyol-asszonyok a szalómban, a régi asztalka körül és róla mondanak valamit csendesen, olyan csendesen, hogy senki se hallja.

Nem bírt a világosságot. Nem. Előtt minden lámpát megint. Azt mondta, hogy zongoráznia fog. Valami Chopin-valcert, Moszkovszkit, ilyesfélét. De csak egy hangot ütött meg s a többi billentyűhöz nem mert nyulni sem. Csodálatos hang volt. Zengő, sikoltó, kétségbeesett . . . és messziről hangzott, valahonnan nagyon messziről, úgy, hogy az asszony eltakarta az arcát és sírni kezdett.

— Aludni akarok inkább! — mondta magában zokogva, félhangon.

— Aludni akarok inkább! — végigfeküdt a divánon és lehunyta a szemét. De figyelnie kellett, figyelnie folyton, hiába próbálta elzsongítani, elkábítani magát, a figyelme ébren volt és hallotta a csöndet és látta a homályos árnyékokat a szobában és nézte önmagát, nézte egyre . . .

Felállt hirtelen. Nem bírta tovább.

— Mi volt hát? — mondta magában és dacos lett a szája. — Mi volt hát? Mit gondolok arra egyre? Nem akartam, hát nem akartam. Félttem a szenvedéstől. Félttem, hogy . . . irtóztam . . . nem, nem akartam. Elég volt. Harommal szenvedtem végig mindent, amit végigszenvedhet gyermekével az asszony. Nem akartam a . . . a negyediket . . .

Most megint megpróbált felnézni a képre, de lecsuklott a feje megint.

— Nem akartam, anyám, — hebegte. De már zokogott eltakart arccal újra. Egyszerre messziről, nagyon messziről gyermekírást és egy kicsi kis szegény meztelen gyermeket látott meg a lelke mélyén, aki sohasem élt, aki most itt fekszen az ölében és megvédené őt minden gonosz árnyék ellen . . .

— Nem akartam, — tördelte makacsul. — Nem akartam. — És egészen a diván sarkába húzódtott és meghallotta hirtelen a saját sírása hangját, a tudatára jött és megrémült megint. Felugrott és a homlokára szoritotta a két kezét, mintha üldöznék és nem tudná, hová meneküljön.

És most egyszerre megérezte, hogy soha többé nem lehet már egyedül. Ez volt az ítélete.

Lehajtott fejjel, csendesen kisompolygott az előszobába, felvette a köpönyegét, talpaját, sietve bepuderezte kissé az arcát és az uccára ment, a többi ember közé.

Az elhagyott lakásban tovább zugott a csönd.

Szerdán befejezik

a szarvási javaslat vitáját

Sándor Pál és Rassay Károly beszéde

Budapestről jelentik: A szanálási javaslatok vitája változatlanul folyik tovább. Hétfőn is többen iratkoztak fel szólásra, olyan hosszú felszólalásokra azonban, aminek a vita első napjaiban voltak, nem igen van kilátás. A szociáldemokrata szónokok is csak egy-két órás felszólalásra készülnek.

A parlamenti körökben azt vélik, hogy a javaslatok általános vitája szerdán estére véget ér. Az ellenzék a határozati javaslatok feletti döntésnél névszerinti szavazást fog kérni. Ezek a határozati javaslatok a következők: a forgalmiadó leszállítása, a Károlyi-kormány tagjainak vád alá helyezése, a lakások felszabadításának elhalasztása, az általános titkos választójog törvénybe iktatása és a numerus clausus eltörlés.

A keddi ülést reggel 7 órakor nyitotta meg *Sčitovszky* elnök. Az első szónok *Farkas István* szocialista volt, aki határozati javaslatot nyújtott be a lakáskérdésben. Utána *Sándor Pál* a szanálási javaslatok mellett beszélt. *Andrássy* beszédét szentimentálisnak mondta. *Andrássy* tehát sem lehetett látni, ahol cselekedni kellett, csak a király operettszerű bevonulásánál, ahol inkább ne cselekedett volna. — Ki jöhetne Bethlen után? — kérdezte *Sándor Pál* és azzal fejezte be beszédét, hogy vállalja a felelősséget a szanálási javaslatok elfogadásáért.

Bogya János egységes-párti beszélt ezután, majd *Rassay Károly* mondott feltűnően előzekény beszédet a javaslatok mellett, amelyeket csak azért nem fogadott el, mert a kormány bizalmi kérdést csinált belőlük. Nem érti az ellenzék magatartását, hogy erőszakosan akarja megakadályozni a javaslatok elfogadását. Jogi szempontból a magyar nemzet elvesztette szuverenitását, de nem a szanálási javaslatok, hanem a háború és a forradalmak által.

Propper Sándor szocialista a javaslatok ellen beszélt.

Davidovics Ljuba

Szuboticán

A Davidovics-párt megkezdi agitációját a szubotici kerületben

A vajdasági demokrata-pártban egyre többen csatlakoznak a *Davidovics-párthoz*. *Davidovics* mellett döntöttek a szombori kerület demokratái is és a szubotici kerületben is mind többen csatlakoznak a demokrata-párthoz.

A szubotici demokrata-párt a közeledő választásokra való tekintettel erőteljes agitációt kezd az egész kerületben, s már tanácskozássok folynak arról is, hogy a párt a szubotici kerületben önállóan lépjen-e fel, vagy az ellenzékkel közös választási listán. A pártnak e tekintetben még nincs meg a megegyezés. A demokrata-párt egyik része az önálló lista híve, a párt túlnyomó többsége azonban azon a véleményen van, hogy az egyesült ellenzék a Vajdaságban sokkal nagyobb esélyekkel mehet a választásokba a radikálisokkal szemben.

Az ellenzék egyelőre teljesen egységesen lép fel a Vajdaságban megkezdett agitációjában, aminek első demonstrációja husvétkor lesz Szuboticán. A *Davidovics-párt* ugyánis husvét vasárnapján délelőtt Szubotici népgyűlést tart, amelyen részt vesz *Davidovics Ljuba*, az egyesült ellenzék vezére is. *Davidovics* a demokrata-párt szakadása óta ez alkalommal vesz először részt vidéki népgyűlésen.

Davidovics Ljuba szombat este

érkezik Szuboticára dr. Ribár volt parlamenti elnök, dr. Setyerov Szlávko, Agatonovics, Radiszavlyevics és Kárász képviselők társaságában. A demokrata-párt ellenzéki népgyűlést husvétvasárnap délelőtt tíz órakor tartja meg a város háza előtti téren, amelyen *Davidovics Ljuba* is beszédet fog mondani. A szubotici népgyűlés után a demokrata-párt azonnal kiterjeszti az agi-

tációt az egész szubotici kerületre és még vasárnap délután Bajmokon, tart a *Davidovics-párt* népgyűlést, ahonnan *Davidovicsék* Vinkovcén keresztül Zagrebba utaznak.

Beavatott körökben úgy tudják, hogy az egyesült ellenzék vezérének szubotici tartózkodása alatt fontos politikai megbeszélések is lesznek a helyi ellenzéki pártok vezetői között.

A demokrata-párt közeledést keres a nemzetiségekhez

Setyerov Szlávko nyilatkozata a vajdasági demokrata-pártok állásfoglalásáról

Beogradból jelentik: A *Bácsmegyei Napló* munkatársa a vajdasági demokrata-pártok állásfoglalása ügyében beszélgetést folytatott dr. *Setyerov Szlávko* demokrata képviselővel, aki tudvalevően már amikor a demokrata-pártban felmerültek az ismeretes ellentétek, nyomban a *Davidovics-frakcióhoz* csatlakozott.

Setyerov szerint a bántási demokrata-párt megtartotta egységét és azokat, akik mint *Pribicsevics* hívei ismeretesek, felszólították nyilatkozattételre, hogy továbbra is a párt tagjainak tekintik-e magukat. A mennyiben *Pribicsevics* önálló demokrata-pártjához csatlakoznak, úgy törlik őket a tagok sorából. A *Szubotica-kerületi demokrata-párt* *Setyerov* szerint osztatlanul megmaradt *Davidovics* mellett és csak 24 intellektuel válik ki a pártból és csatlakozik *Pribicsevics*hez, azonban rövid idő kérdése, hogy ezek mikor lépnek be a radikális-pártba. Ezek a disszidensek arra számítot-

tak, hogy a bajmoki demokraták is melléjük fognak állni, azonban ez nem következett be és így *Pribicsevics* szubotici hívei teljesen magukra maradtak.

Arra a kérdésre, hogy a nemzeti kisebbségekkel szemben mi a demokrata-párt álláspontja, *Setyerov* kijelentette, hogy a pártnak most lényegesen könnyebb a helyzete a nemzeti kérdésben, mint azelőtt volt, mert megszabadult a teherterheléstől, amit ebben a kérdésben *Pribicsevics* személye a párt számára jelentett. A demokrata-párt a közeljövőben érintkezésbe akar lépni valamennyi vajdasági pártcsoporttal és így a nemzetiségekkel is.

— Igaz ugyan, — mondotta *Setyerov* — hogy ujabban *Jaksics Zsarkó*, *Boskovics Dusán* és több *Pribicsevics*-párti képviselő azt hangoztatja, hogy ők a nemzetiségek barátai, de a tetteik, különösen az a tény, hogy *Pribicsevics*et követik, ennek éppen az ellenkezőjét bizonyítják.

Az olaszok a francia-román szövetség ellen

Az olasz sajtó támadja Franciaországot

Rómából jelentik: A francia-román szövetség lehetőségével kapcsolatban a „*Messagero*” hosszabb sugalmazott cikket közöl, amely politikai körök véleménye szerint fedi az olasz kormány álláspontját.

— Ezt a szövetséget — írja az olasz lap — az olasz közvélemény minden túlzott meglepetés vagy harag nélkül fogja fogadni. Az eseménynek elvitathatatlanul van bizonyos jelentősége és fontossága, mert egyre jobban jellemzi a Páris és Bukarest közötti politikai tendenciákat. Ezeknek a tendenciáknak gyakorlati következményei nekünk nem látszanak olyan természetűeknek, mint amelyeknek igazán riasztó hatása lehet a többi országokban. Franciaországnak szemmel látható az az érdeke, hogy mindjobban magába szívja Romániát és Közép-európa többi déli államát. Franciaország ezekre a szövetségekre akarja áthárítani azoknak a fenyegetéseknek és kényszereszközöknek egy részét, amelyeket egy esetleges német, vagy orosz reakció talán nem nagyon távoli időben alkalmazhat politikája ellen. Kevésbé szemmel látható, hogy a többi államoknak mennyiben érdekük felszívódnia a francia befolyásban s érdekeltséget vállalni a francia politika kockázataiban. Nem szabad elfelejteni, hogy Oroszországgal szemben ma nagyon nehéz az igazi védekezés abban az esetben, ha meg akarja szállani Lengyelországot, mert a mostani orosz hadsereg nem az, amelyet

egyszer visszavertek Varsóból.

A „*Matin*” *Duca* román külügyminiszternek *Poincaré*val folytatott legutóbbi tanácskozásáról, nyilvánvalóan sugalmazott közleményben, a következőket írja:

Romániát Csehországgal és Jugoszláviával a kisantant szerződése köti össze, amelynek főcélja eredetileg az volt, hogy a három ország együttműködését megszervezik arra az esetre, ha Magyarország a trianoni békeszerződésből származó státusquo-n változatlan akarna. Másrészt az 1918-iki békével alakult vagy megnagyobbodott államok a különböző kombinációk szerint védelmi megegyezéseket kötöttek, amelyek a földrajzi helyzethez képest Magyarországgal, Szovjet-oroszországgal vagy Németországgal számolnak. Franciaország és Románia között eddig formális szövetség nem volt, de valószínű, hogy pár nap múlva ilyen szerződés is létesül.

Franciaország ennek a szerződésnek, amelynek megkötése a tények logikájából következik, semmiképpen nem kíván Oroszországgal szemben ellenséges jellegű adni. Franciaország azt óhajtja, hogy Besszarábia kérdésében Oroszország és Románia között megegyezés jöjjön létre. Hogy ezt a megegyezést Oroszország ellenséges akarata megakadályozza-e vagy sem, nem változtathat annak a felfogásnak egységén, amely az európai politikát Franciaországra nézve meghatározza.

Végetért a budapesti nyomdászsztrájk

A sztrájkoló és kizárt szedők kedd reggel megkezdték a munkát

Budapestről jelentik: A kizárt és sztrájkoló nyomdászok és a munkaadók között hétfőn tárgyalások indultak meg a sztrájk, illetőleg a kizárás megszüntetése ügyében. A tárgyalásokon a munkaadók hosszú vita után kijelentették, hogy az *Est* szedőinek követeléséről hajlandók tárgyalni, de csak az esetben, ha a nyomdászok felveszik mindenütt a munkát. A nyomdászok tárgyalóbizottsága tudomásul vette a nyomdatulajdonosok ajánlatát, amelyről jelentést tett a nyomdászok főbizalmi testületének.

A főbizalmi testület a megindított újabb tárgyalásokon végleges megegyezést létesített a munkaadókkal. A nyomdász-szakszervezet megbízottai a tárgyaláson kijelentették, hogy szigorúan ragaszkodnak a jövőben a szerződések pontos betartásához. A munkásküldöttek az értekezleten hozzájárultak ahhoz is, hogy a munkahelyükről jogosulatlanul eltávozott munkásokkal a kollektív szerződés szerint, a békéltető bizottság, mint illetékes fórum fog eljárni.

A megegyezés értelmében a nyomdászok kedd reggel mindenütt felvették a munkát. Az *Est* délben, a rendes terjedelemben jelent már meg.

Elfogták Rippl-Rónai betörőit

Huszonkilenc festmény megkerült

Budapestről jelentik: A rendőrség hétfőn tudomást szerzett róla, hogy *Szücsi Ferenc* orvostanhallgató egyik belvárosi képerkedőnél két olyan Rippl-Rónai festményt értékesített, amelyek a művész budapesti műtermében legutóbb történt betörésből származnak. A defektívek házkutatást tartottak az orvostanhallgató szállásán és lakótársának, *Weszelovszky Ferenc* állás nélküli magánhivatalnoknak szekrényében, a fehérneműk alatt megtalálták Rippl-Rónai huszonhét festményét; a régen keresett portrékat és pasztellképeket. Megkerült Rippl-Rónai ezüstórája és ezüst cigarettatárcája, sőt a szekrényben megtalálták a műterem kulcsát is. A szöveteknek és a ruhaneműeknek csak egy része került meg, mert a többit *Weszelovszky Bécsben* értékesítette, ahova az utóbbi időben többször felutazott.

A két fiatalembert előállították a főkapitányságra, ahol töredelmes beismerő vallomást tettek. A betörés ötlete a műterembe bejáratos *Szücsi Ferenc*től származott, aki lenyomatot készített a műterem kulcsáról és mikor *Weszelovszky* már elkészítette a kulcsot, akkor Rippl-Rónai távollétében azt mondta barátjának:

— Most mehatsz, az öreg nincs odahaza.

Kiderült az is, hogy a múlt év októberében is a két fiatalembert tört be Rippl-Rónai kaposvári vilájába. *Szücsi* adta a »tippet«, amelyet *Weszelovszky* végre is hajtott.

A két fiatalembert kedden délután előzetes letartóztatásba helyezték. Rippl-Rónai József a rendőrségen ma délután átvette megkerült értékeit és megállapította, hogy a fél milliárd értékű képek közül körülbelül négyszáz millió értékű festmény megkerült.

CIRKUSZ

•••

Tehén-esetek

— Egy ügyvédbojtár följegyzései —

I.

A kliensünk tehenet vásárolt. Mielőtt megkötötték az alkut, óvatosságból megkérdezte az eladótól:

— Jól tejel?

A szenzál hegyeset köpött a földre válaszként.

— Hát én csak annyit mondok magának, — jelentette ki aztán mégis — hogy ez a Bimbó rusnya egy jószág, de ha kelmed tejet akar venni, akkor más tehenet meg se nézzen, csak ezt vezesse haza.

A paraszt megvette a tehenet. Két nap múlva feljött hozzánk az irodába és elpanaszolta, hogy a Bimbó nem vált be. Egyáltalán nem termel tejet. Sztrájkol. Indítsuk meg a pört az eladó ellen, aki őt becsapta.

Megpróbáltunk békés kiegyezést létesíteni. Levelet írtunk a szenzálnak, aki erre személyesen beállított pár nap múlva. A principális előadta neki, hogy miről van szó. Az ügynök végül hallgatta, azután méltatlankodva kijelentette:

— Én a lehető legbecsületesebben jártam el. Mielőtt a vásár létrejött, figyelmeztettem a vevőt, hogy a Bimbó nem ad tejet.

— Hogy-hogy? — kérdeztük hitetlenül.

— Kérem, szóról-szóra azt mondtam neki, hogy ha tejet akar venni, akkor csak ezt a tehenet vásárolja meg... A Bimbó gazdája másképp nem juthat tejhez, csak ha veszi.

II.

Jogi tanácsért jött föl a gazda néhány hete.

— Nagy baj van, — kezdi.

— Micsoda?

— A korcsmáros bepörölt, hogy egy tehenet vettem tőle, de nem fizettem ki.

— Hát mért nem fizette ki? — kértem.

— Mert színét se láttam a tehennek.

Nem értettem a dolgot. A gazda megmagyarázta. A korcsmáros egy utolsó gazember és hazudik a keresetben, de ha tárgyalásra kerül majd a sor, akkor biztosan állít akár öt hamis tanut is, akik azt fogják vallani, hogy ők látták, amint a korcsmáros behajtotta a tehenet az alpereshez.

Igyekeztem megnyugtani a gazdát:

— Sose törődjön ezzel a dologgal, lehetetlenség, hogy elveszítse a pört. A tanukat meg majd följelentjük hamis tanuzásért, ha maga ellen vallanak.

— Nem lesz ez így jó, — aggodalmaskodik az ügyfél — mi haszna, ha följelentjük őket, de én elvesztettem a pört?

Csúválja a fejét, hogy hát nem tudunk-e valami jobb tanácsot? Nem tudunk. Akkor ajánlja magát. Áldja meg az isten.

Tegnap találkozom vele a főtéren.

— Megnyertem a pört, — ujságolta már messziről.

— No látja, — mondom fölényesen — ugye, hogy nem kellett úgy megjelteni? Mégsem mertek azok a tanuk hamisan vallani...

— Dehogyan mertek volna, ott voltak vagy hatan. De nem került rájuk a sor. Magamtól is elismertem, hogy átvettem a tehenet.

— Hát átvette? — csodálkoztam.

— Dehogyan is vettem. Csak elismertem. Aztán én állítottam négy tanut, akik látták, hogy visszaadtam a korcsmárosnak.

III.

— Aztán mondja csak ügyvéd ur, — kérdezi az ügyfél — ha a vásár után egy héttel derül ki, hogy hibás volt a tehen, akkor se követelhetem vissza a pénzt?

— Bajosan, — mondom — mért nem nézte meg jobban, amikor vette?

— Nem látszott azon semmi, — sóhánkodik — az isten se gondolta volna,

hogy egészségtelen. Szóval nem lehet pörölni?

— Hát lehetni éppen lehet, de...

— De nem érdemes?

— Bizony nagyon kétséges a pör kiemegetele.

— Visszajár-e a pénz, vagy sem?

— Nézze, — felelem, hogy megvizsgáljam valamelyest — az a kérdés, be lehet-e bizonyítani, hogy rosszhiszeműen járt el az eladó?

Megvakarja a fejét:

Meggyalázták Karakasevics volt főkapitány sirját

Ismeretlen tettesek szétörték a sírkeresztet

Csütörtökön Szubotica város közönségének osztatlan részvéte kísérette örök nyugalom helyére Karakasevics Gábor volt főkapitányt. Annál nagyobb megdöbbenést és általánosabb megbotránkozást kelt az a hír, hogy kedre virradó hajnalon gonosz emberek elítélendő merényletet követtek el a sir ellen, meggyalázták a halott emlékét s gonosz szívvvel feltépték az özvegy fájdalmas sebeit.

A rendőrség a sirgyalázók kiderítésére a legerélyesebb nyomozást tette folyamatba. Kívánatos, hogy a nyomozás minél előbb sikerre vezessen s e helyütt is felhívunk mindenkit, aki valami adatot tud szolgáltatni, ami a nyomozás sikerét elősegíti, jelentkezze a rendőrség büntető osztályán, ahol mindenkit meghallgatnak s minden adatnak utána járnak.

A felháborító merényletről ezeket jelenti tudósítónk:

Karakasevics Gábor főkapitány holttestét a görög-keleti szerb temető ujonnan megnyitott részében hantolták el. A sir a majsai szőlők közé vezető dűlőúthoz közel, magánosan áll egy emelkedettebb helyen. Közeliében nincs is más sir.

A temető fölötti felügyeletet Ognjenovac Ácsin temetőcsász és a felesége végzik. Ognjenovac nincs itthon s ma hajnalban öt órakor a

— Az biztos, hogy rosszhiszemű volt, de bizonyítani persze nem lehet....

— Mért nem?

— Nagyon ügyes ember az kérem... vigyáz az magára....

— De ha rosszhiszeműen járt el! Maga például miből tudja, hogy nem volt jóhiszemű?

Az ügyfél megsimítja bajszát és így feleli:

— Én vagyok ugyanis az eladó.

SKIZ

A nagytárgyu Brazília

Egy járásból négy száz család vándorolt ki

Apatinból jelenti tudósítónk: Az apatini szolgáltság most tette közzé a járás kivándorlási statisztikáját, amely megdöbbentő adatokkal bizonyítja, hogy Európa hajdani Kanaánjában, Bácskában, milyen rosszak a megélhetési viszonyok.

Az apatini járásból a múlt évben négy száz család vándorolt ki nagyrészt Brazíliába. A kivándorlók egy része német anyanyelvű, nagyobb része magyar. Bogojevó, Szonta, Svilojevó, Doroszló és Kupuszina községek lakói közül vándoroltak ki legtöbben. A kivándorlási láz még nem csillapult, sok százan várják az apatini járásban is, hogy utra kelhessenek.

Minthogy a lakosságnak legmunkabíróbb s leginkább vállalkozó szellemű része igyekszik hazát cserélni, a munkáskezek hiánya egyre érezhetőbbé válik.

Rakovszki beszéde

az angol-orszag konferencián

A békeszerződések revízióját követelte

Londonból jelentik: Az angol-orszag konferencia keddi ülésén Rakovszki, a szovjetdelegáció vezetője hosszú beszédben válaszolt Macdonald megnyitó szavaira. Kijelentette, hogy az orosz delegáció eredményesen akarja befejezni a tárgyalásokat és megegyezést akarnak létesíteni a háború-előtti adósságok kérdésében is. A brit kormány politikai kérdésekben is számíthat az orosz delegáció jóakarására. A tanácskormány a népszövetséggel szemben más állásponton van, mint Anglia, de kész csatlakozni egy olyan nemzetközi szervezethez, amelyben valamennyi állam egyenjogúságot élvez.

A békeszerződések revíziójáról beszélt ezután és hangsúlyozta, hogy ezek a szerződések akadályai a világ újra felépülésének és csak a gazdasági leromláshoz vezetnek. Addig nem lehet gazdasági kibontakozás, míg a békeszerződések nem revideálják.

Felemelték

a hátralékos adók késedelmi kamatait

Be kell adni a jövedelmi-, vagyon- és hadinyereségadókról szóló vallomást

A szubotical pénzügyigazgatóság — amint már megirtuk — befejezte az adóketések munkáját és megkezdte a megállapított adókról szóló értesítések kikézbítését. Az adópénztárak — tekintettel arra, hogy április 1-én lejárt az 1924. év első negyedéve adójának terminusa — most figyelmeztetik az adófizető polgárokat, hogy kötelezettségeiknek saját érdekében tegyenek eleget, mert az új pénzügyi törvény szerint az adók késedelmi kamatát április 1-étől kezdve 5 százalékról 8 százalékra emelték fel.

A pénzügyminisztérium újabban elrendelte az adóügyek sürgős rendezését, amelynek munkálatai már serényen folynak valamennyi adóhivatalban. Az adóhivatalok most felszólítják a feleket, hogy a jövedelmi-, vagyon- és hadinyereségről szóló adóvallomást mielőbb adják be az adóhivatalokhoz. Figyelmeztetik a közönséget, hogy a felszólítás kézhezvétele után az adóbevallástidejében nyújtásuk be, mert annak elmulasztása esetén 25 százalékos adópótlékot számítanak fel a késedelmeskedőknek.

Kedden éjjel lesz ítélet a Sztojkov-perben

Elhangzottak a perbeszédék — A felebbviteli főtárgyalás harmadik napja

Noviszadról jelentik: A Sztojkov-perben kedden folytatták a felebbviteli tárgyalást a noviszadi ítéltábla előtt.

A főtárgyalás megnyitása után Hadzsi Koszta dr. — Sztojkov védője — beterjeszti Nagy József szakértő írásbeli észrevételeit Ricsány Pál szakvéleményére. Beterjeszti továbbá a belügyminiszter rendeletét, amelynek alapján Nagy József a Sztojkov-perben minden számadást átvizsgál.

Micsatek Lajos dr. — Sztável védője — beterjeszti a parragi bánya igazgatósága üléséről felvett jegyzőkönyvet, amelyből kitűnik, hogy 517.000 korona követelése van a megyétől. Ezzel a bizonyítási eljárás befejezést nyert.

Kupuszarevics dr. államügyész kifejti, hogy a vádlottak bűnössége igazolva van. Kéri, hogy az elsőfokú bíróság által méltatott enyhítő körülményeket mellőzze a bíróság és szigorubb büntetést mérjen ki.

Hadzsi Koszta dr. ügyvéd terjeszti elő ezután Sztojkov védelmét. A mintegy két óras beszédben részletesen foglalkozik a bűnper egész anyagával. Vácolja Sztojkov előéletét, közéleti működését. Hivatkozik arra, hogy a hajai háromszög evakuálásának utolsó pillanatában kapott rendeletet, amely a belátására bízta az evakuálás kereszttüvelét. Foglalkozik Sztojkov beismerő vallomásával, amelyet a vizsgálóbíró előtt tett és amelyet a főtárgyalás folyamán visszavont. Utal arra, hogy a szakértők alapos vizsgálat után állapították meg, hogy hiány nincs. Beszélt ezután az 500.000 koronás nyugtáról és vitatja, hogy azzal kapcsolatban nem forog fenn okirathamisítás. Éppogy nem lehet hivatali sikkasztásról beszélni,

mert Sztojkov soha sem kezelte pénzt. Felmentést kér.

A védőbeszéd elhangzása után az elnök berekesztette a délelőtti tárgyalást.

A déluáni tárgyaláson Kupuszarevics ügyész válaszol dr. Hadzsi Koszta védő előterjesztésére. Elisméri az ügyész, hogy a számvizsgálat adatai nem szolgáltatnak bizonyítékokat a vádlottak ellen, de hivatkozik egyéb bizonyítékokra a hamis elszámolások körül. Végtül kijelenti, hogy Sztojkov beismerése elegendő bizonyíték.

Hadzsi dr. a védők nevében hálásan veszi tudomásul az ügyésznek azt a megállapítását, hogy a számvizsgálat nem produkált terhelő bizonyítékot, de éppen ezért elvárta volna a közvádlótól, hogy ejtse el a vádat és kérjen bocsánatot a vádlottaktól eddigi meghurcoltatásukért.

Dr. Hadzsi Koszta védő után Micsatek Lajos dr. Sztável védője mondotta el védőbeszédét. Hangsúlyozta, hogy a bizonyítási eljárás folyamán megállapítható volt, hogy nem forog fenn bűncselekmény és ezért felmentést kér.

Dr. Bednaics Davojin, Szundanovics védője, beszédében szintén védence ártatlanságát bizonyította. Rámutatott arra, hogy Szundanovics mindenkor a kötelezettségét teljesítette.

Dr. Matics Milán, Arsenovics, Gdin és Krsztekanics védője, beszédében kijelentette, hogy védencei politikai hajszából kerültek a vádlottak padjára. Külön-külön bizonyította védencei ártatlanságát, akiknek bűncselekmény hiánya miatt felmentését kérte.

Ezután az elnök esti nyolc órakor felfüggesztette a tárgyalást és folytatását esti tíz órára tűzte ki.

Kereskedők

a vámhivatal ellen

Asubotcai vámhivatal főnökerágalmazásért feljeli a kereskedőket

A Bácsmegyei Napló hétfői számában foglalkozott azokkal a vádakkal, amelyek a Szubotcai Kereskedők Egyesületének vasárnapi nyilvános gyűlésén a szubotcai fővámhivatal főnöke ellen elhangzottak. *Risztics Mihajlo* vámhivatali főnök most annak a közlésére kért felbennünket, hogy a gyűlésen ellene elhangzott vádakat mint teljesen alaptalanokat visszautasítja, működésében mindenkor a törvényes rendelkezésekhez tartja magát. Kijelentette, hogy mindazokkal a kereskedőkkel szemben, akik a gyűlésen ellene a vádakat emelték, bíról uton fog magának elégtételt szerezni.

E kijelentéssel kapcsolatban megállapítást nyert, hogy *Krisztics Stevo* vámpeditőr kért a *Kovács és Társa* cégtől négyezer dinárt azzal, hogy a gyermekköcsök elvámolásának az ügyét ennek ellenében a vámhivatalnál elintézi. Kiderült, hogy *Krisztics* vámpeditőr a vámhivatal főnökének tudomása nélkül tette ezt az ajánlatot *Ujhelyi Jenőnek*, a *Kovács és Társa* cég főnökének és így ebben az ügyben *Risztics* vámhivatali főnöknek semmi szerepe nem volt.

Megkerült a palicsi betörés tettése

Az ellopott tárgyak nagyrésze megkerült

Néhány nappal ezelőtt — mint már a *Bácsmegyei Napló* közölte — vakmerő betörés történt Palicson a Mamuzsics-féle villában, ahol az ott lakó *Vukovics Teréz* magánhivatalnoknőnek a délelőtti órákban teljesen kifosztották a lakását. A szubotcai rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére és több napig tartó nyomozás után sikerült is a betörő nyomára jutni. Hétfőn délelőtt a rendőrség bizalmas értesítést kapott a betörés tetteséről, akit még a hétfői nap folyamán letartóztattak *Baka Mihály* szubotcai foglalkozás nélküli egyén személyében. *Baka Mihály* kihallgatása alkalmával beismerte tettét és bevallotta, hogy ugyanakkor betört a palicsi vízgáz épületébe is, ahonnan szintén több értékes holmit elvitt. A lopott tárgyak nagyrészt a rendőrség már megtalálta. Bakát kedden reggel átkísérték a szubotcai ügyészség fogházába.

A regény vége

Nászutas a házasság előtt

Noviszadról jelentik: *Szarka Gábor* óbecsei kereskedő 1920. év március havában udvarolt *Pancsics Annuska* adai leánynak és miután a leány is viszonzta a férfi érzelmeit, elhatározták, hogy házasságra lépnek. *Szarka* megkérte a leány kezét, de a leány szülei a leghatározottabban elleneztek a házasságot. Erre a férfi rábeszélte a leányt, hogy szökjön meg vele, elmennek Amerikába, ahol nőül fogja venni.

A leány engedett a rábeszélésnek és 1920 május havában magához vette szülei 40.000 koronáját és a fiatalpárral együtt elmentek Triesztbe, hogy onnan Amerikába hajózzanak. Ezt a tervet azonban nem hajtották végre. Amikor a pénz elfogyott, a nőlegény elhagyta a hiszékeny leányt és megszökött, de magával vitte a házasszonya holmiját. *Szarka* a házasszony holmiját eladta s Triesztből hazautazott Óbecsére.

A Triesztben hagyott leány szüleinek megírta sorsát, mire azok pénzt küldtek és hazautazott Adára.

Mikor a férfi megtudta, hogy a leány visszatért Adára, újra közelébe férközött és azzal az ígérettel, hogy elveszi, kiengesztelte a leányt, valamint a szüleit, akik nem tettek feljelentést *Szarka* ellen. A házasságot 1921. év júniusra tűzték ki. *Szarka* elment a leánnyal — akinek időközben gyermeke született — az anya-

könyvi hivatalba és ott kérte a házasság kihirdetését. A szélhámos férfi azonban most sem tartotta be ígéretét és két nappal a házasság előtt megszökött.

Erre a leány szülei feljelentési tettek ellene csalás miatt. *Szarka* most váratlanul újra felbukkant Óbecsén, abban a reményben, hogy az egész dolog már el van felejtve, de az ellene megtett feljelentés alapján a csendőrség letartóztatta.

Ujabb katasztrófális földrengés Japánban

A beográdi földtani intézet jelentése

Beogradból jelentik: A beográdi földtani intézet szeizmográfja hétfőn este 6 óra 34 perc 8 másodperccor katasztrófális földrengést jelzett Beogradtól keletre, körülbelül 9456 kilométer távolságban. A számítások szerint a földrengés centruma a Csendes-Oceán partvidékére — Japánra esik. A lökések, amelyek rendkívül hevesek és erősek voltak, egy óra 44 percig tartottak. A szeizmográfiai intézet vezetőjének kijelentése szerint a földrengés, ha

szárazföldet ért, borzalmas pusztítást okozhatott.

Eddig még nem érkezett hír a jelzett földrengésről, sem Japánból, sem Amerikából. Beogradban nagy érdeklődéssel várják a jelentéseket, mert attól tartanak, hogy Japánban a földrengés ismét katasztrófálisan pusztított.

A legutóbbi japáni földrengést a beográdi földtani intézet szintén jóval hamarabb jelezte, mint arról a külföldi táviratok beszámoltak.

Hogyan gyilkolták meg a cári családot?

Cáfolják Galicin herceg előadását

Párisból jelentik: Galicin herceg — mint a *Bácsmegyei Napló* megírta — a napokban előadást tartott a cári család sorsáról és többek közt kijelentette, hogy biztos tudomása szerint a cárt nem gyilkolták meg. Az orosz monarchista körök Galicin előadásával szemben nyilvánosságra hozták most az eddig megállapított tényállást.

1918 júliusának végén, néhány nappal a cári család meggyilkolása után *Kolcsak* tengernagy hadserege tudvalevően megszállotta Katharienburgot és a Kolcsak-kormány igazságügyminisztere, *Telberg* vizsgálatot indított a gyilkosság körülményeinek kiderítésére. A vizsgálat során kihallgatták tanúként *Kobulinsky* ezredest, vádlotként pedig három vörösgárdistát, névszerint *Medvedjev*, *Broskurjakov* és *Jakimov* földműveseket. *Medvedjev* vallomása szerint *Jurovskij*, a különítmény parancsnoka éjfél tizenkét óraker költötte fel a cári családot és egy óra múlva a cár, a cárné, a négy nagyhercegnő és a kíséretükben volt személyzet elhagyta szobáját. A cár karon vitte a kis trónörökösöt. Levezették őket a földszint egyik sarokszobájába. Nyilván sejtették, milyen sors vár rájuk, de egyikük sem szólt egy szót sem. Csakhamar belépett *Jurovskij*, a politikai titkos rendőrség és hét lett gárdista kíséretében. *Jurovskij* kiküldte *Medvedjevet* és mikor ez néhány perc múlva visszatért, az egész család, a trónörökös kivéve, már holtan feküdt a padlón.

A cári családdal együtt kivégezték az orvost és a háromtagú szolgaszemélyzetet is. Mikor *Medvedjev* a szobába lépett, a trónörökös még élt és hangosan nyögött. *Jurovskij* még háromszor rálőtt és a trónörökös elnémult. A holttesteket felrakták egy teherautóra, leterítették katonaközpönyvekkel és az autó elrobogott. A szobában felmosták a vért, rendet csináltak és hajnali háromra véget ért a tragédia.

Jakimov vádlott előadása szerint *Jurovskij* közvetlenül a kivégzés előtt fordult a cárhoz: »Nikolaj Alexandrovics, Önt rokonai akarják szabadítani, kénytelenek vagyunk tehát Önt kivégezni.« A következő pillanatban már eldőrdültek a revolvérvégek.

HIREK

ANATOLE FRANCE 80 ÉVES

A francia irodalom ősz fejedelme: a bölcs és boldog-szeptikus *Anatole France* ma tölti be nyolcvanadik esztendőjét.

Két évtized híján egy század pazar és csodálatos története ad keretet *Anatole France* munkás, gazdag, de csöndes életének. A ragyogó eszű *Montaigne*, a harcós *Voltaire* és a szelid *Renan* hagyományait frissítette föl, hozta vissza a francia irodalomba: a szkepszis bölcsességét, exkluzív fölényét és racionalizmusát. Az élet szép és fájdalmas — hirdette — és ha már élni kell — örüljünk a természet egyszerű parancsolatait szerint, úgy, ahogy szerettek volna élni az epikureusok a maguk fölséges és filozof hedonizmusával. Az emberek piaci lármáját, vakbuzgó verekedéseit, elbukásait és győzelmeit nagyon lemosolyogta, bár ott vibrált benne a kis és izgága *Lous Bonaparte* császárságának komédiája, a banktöke rablása, a párisi kommun világító vérfürdője, az egész és olcsó francia demokrácia, amely súlyos léket kapott a Dreyfus-pörben. Felejthetetlen regényfigurái: a *Coignard* abbé és *Bergeret* professzor, akik legigazabb *Anatole France*-ot revelálják, nem éppen a leghizelgőbben nyilatkoznak az ugynevezett történelemről, a tömegről és a fejlődés fanatikusairól. A párisi remete valamikor a szkepticizmus merev álláspontjáról nézte a világot és — szerette az embereket. De ezt a sugárzó és megindító szkepticizmust lassan átfűtötte a költő szíve és beraagyogta Európa grandiózus szenvedése, *Anatole France*, amint fogytak az évei, otthagya *Seneca* irásait, *Szent Ágoston* szépséges rajongását, *Sokrates* dialogusait, kilépett szobájából és lement a tömeg közé, amely ezer sebből vérzett, ezer jajtól feketélt és millió halottat gyászolt. A világháború az ősz író lelkiismeretét is felrázta és átvitte a szocializmus oldalára, a hit felé, a jövőző reményeivel. A nagy kételkedő, aki pár évvel ezelőtt leírta azt a mondatot, hogy az emberiség minden korban elég örülettel és ostobasággal gazdálkodik, belátta, hogy abból a világnézetből, amit szellemesen és nagyszerűen képviselt, ez az aforizma mára is kötelez, mint nyugodt és kényelmes

szemléletre. Az exkluzív bölcsből — agitátor lett: a munka felszabadításának agitátora. Ma *Anatole France* már nem csupán *Montaigne* és *Voltaire* követője, de *Jaurés*-é is, a nagy francia szocialisták, aki mártírhálálalt halt a pacifizmusért. A régi *Coignard* abbé, aki jó kosztot, jó szerelmen és jó körvön kívül nem becsült igen sokra semmit ebben az életben, ma már hisz is. Hisz és megtanult szenvedni...

Anatole France ma több, mint művész: ember.

— A »Bácsmegyei Napló« husvétii száma 32 oldal terjedelemben jelenik meg rendkívül érdekes, névös tartalommal. A husvétii szám ára

3 dinár.

Olvasóinkat felkérjük, hogy annál az árusítónál, akinél rendszerint meg szokták vásárolni a lapot, idejekorán jegyeztessen elő a husvétii számra, mert csak így lehet biztosítani azt, hogy mindenki laphoz jusson.

— Uj főszolgabíró. Apatinból jelentik: A belügyminiszter a *batinai* járás főszolgabírójává *Legetic* *Zsarkó* apatini tiszteletbeli főszolgabíró nevezte ki. *Legetic* *Batinán* az állásából elmozdított *Szelákovicsot* váltja fel.

— A londoni tőzsdén törölték a román értékpapirokat. Londonból jelentik: Az angol kormány intézkedésére a londoni tőzsdén törölték a román értékpapirokat. Ennek az intézkedésnek az az előzménye, hogy a román kormány még most sem engedélyezte az angol értékpapírszelvények beváltását.

— Megvonták a bérletet a beljel uradalom magyar kertészeitől. Apatinból jelentik: A beljei uradalomban évtizedek óta négy-öt holdas parcellát adtak ki bérbe konyhaveteményes céljaira a kupuszinaí földnélkülieknek. — Közel hetven magyar család gazdálkodott ilyen módon e kis területeken. A beljei uradalom most megvonta a bérletet a kupuszinaí magyar földművelektől. A hetven család most *Dolnji Mihojlacon*, a volt gróf *Majláth* uradalomban keres kis bérletet és ott igyekszik megtelepedni.

— Kinevezések. Sentáról jelentik: A sentai járásbíróshoz *Virenbül* *Dusan* dvori törvényszéki bírót és *Davidovics* *Bogdánt*, a sentai járásbíróshoz jegyzőt bírákká neveztek ki. — A sentai polgármester dr. *Felsőhegyi* *András* nyugalmazott városi tiszviselőt ideiglenesen a sentai kórház gondnokává nevezte ki.

— A noviszarai kereskedők a vámhivatal ellen. Noviszadról jelentik: A noviszarai kereskedők a Lloyd helyiségében értekezletet tartottak, amelyen a vámhivatal részéről *Jovanovics* *Joco* revizor jelent meg. Az értekezleten több felszólalás hangzott el a vámhivatal főnöke ellen, aki nem tart kéthetenként vámkonferenciát. A kereskedők végül elhatározták, hogy felszólítják a vámhivatal főnökét a vámkonferenciák rendes összehívására, mert ellenkező esetben feljelentést tesznek ellene a beográdi fővámgazgató-ságnál.

— *Janovics* *Jenő* kolozsvári magyar színigazgató ünneplése. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Magyar Színházban vasárnap ünnepelték *Janovics* *Jenő* magyar színigazgató jubileumát. Az ünnepélyen az erdélyi magyar színtársulatok valamennyien képviseltették magukat. Kolozsvár város nevében a polgármester köszöntötte *Janovicsot*, aki megható beszédben válaszolt, kijelentvén, hogy az erdélyi magyar színjátszás ügyét továbbra is lelkes szeretettel fogja szolgálni.

— A Nagykövek Tanácsának ülése. Párisból jelentik: A Nagykövek Tanácsa kedden ülést tartott. Az ülésen az albán kérdést tárgyalták, továbbá a lengyel kormány jelentését a mémeli kérdéstről.

— A noviszadi sakkverseny eredménye. Noviszadról jelentik: Noviszad bajnokságáért kiírt sakkversenyt befejezték. Eredmény: Markovics 6 és fél, Gribusin és Kuldzinszki 6—6, Vidor, Rosenberg 4 és fél, Zsivánovics 3 és fél, Ilic és Mesterovics 3. A verseny győztese 700 dinár tiszteletdíjat kapott.

— Nem járult hozzá a sentai közgyűlés a villanyáram árának emeléséhez. Sentáról jelentik: A sentai közgyűlés tanács kedden délután rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek egyetlen pontja a villanytelep kérésének a városai kötött szerződés módosítására és az áram árának visszamenőleg való felemelésére vonatkozólag volt. A közgyűlés ezt a követelést visszautasította.

— Vasúti katasztrófa egy párisi pályaudvaron. Párisból jelentik: A Savoyai-pályaudvaron két vonat összeütközött. Egy mozdonyvezető meghalt, öt utas súlyosan megsebesült.

— Halálozás. Április 14-én hosszas szenvedés után meghalt Horvát Dezső 26 éves nyomdai gépmester Suboticán. Két kis gyermeke és felesége gyászolja. Temetése szerdán délután lesz.

— A szuboticei zsidó nőegylet és népkonyha kabarája. A szuboticei zsidó nőegylet és népkonyha május 4-én tartja nagy érdeklődéssel várt jótékonycélu kabaráját.

— Aki gyilkossággal akart hírnevet szerezni. Newyorkból jelentik: Portalesben (Oregon-állam) Hollis Nóra író nő agyonlőtte szállásadóját. Amikor a rendőrség letartóztatta, tettének okául azt adta elő, hogy ilyen módon akart népszerűséget biztosítani legutóbb megjelent munkájának.

— Trockij beszéde a szovjetkormány politikájáról. Moszkvából jelentik: Trockij, betegségeből felépülve, visszatért a Kaukázusból és Tiflisben beszédet tartott az aktuális kérdésekről. Kijelentette, hogy nem hisz a közeli háborúban, azt azonban valószínűnek tartja, hogy Oroszország és Románia között előbb-utóbb összeütközésre kerül a sor Besszarábia miatt. A kommunista-párt helyzete szerint ugyanaz, mint 1917-ben volt. A londoni angol-orosz tárgyalás — mondotta Trockij — emelődaru az angol munkásság hatalmának megszilárdítására. Végül hangsúlyozta, hogy a cári adósságokat a szovjetkormány nem ismeri el.

— Felépítik a mohol-gucarasi katolikus templomot. Sentai jelentés szerint a mohol-gunarasi katolikus templom felépítését a hatóságok jóváhagyták. Az új templomot a gazdák adozatkészségéből építik fel. A gazdák a templomépítés céljaira vagy 100—100 ezer dinár készpénzt, vagy három katasztrális hold földet adnak.

— Időjárás. (Popovics György közoktatási inspektor jóslata.) Április 16-án változó, de szembetűnően enyhébb idő lesz. Pásztás eső nincs kizárva, főleg Szubotica déli részén. Az elmúlt nap már sokkal melegebb volt az előzőnél, a minimuma 4 fokkal, maximuma 5 fokkal melegebb. Ezután mind melegebb és melegebb napok következnek.

— Nyomtalanul eltűnt tűzoltó. Sentáról jelentik: Gyuricsics Pál sentai tűzoltó múlt csütörtökön nyomtalanul eltűnt lakásáról és azóta nem adott életjelet magáról. Családja az eltűnésről jelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

A kazánfűtők és gépkezelők vizsgája május 3-án lesz a vel-beckerekéi vizsgáztató bizottság előtt. A vizsgán való részvételt kérvényezni kell, melyhez a keresztlevelet, erkölcsi bizonyítvány és az eddigi működést igazoló bizonyítványt kell csatolni.

— Élelmiszer-razziák Szuboticán. A szuboticei városi laboratórium új vezetőjének, Czehef Mayer dr.-nak kezdeményezésére most tartották meg az első élelmiszer-razziát a szuboticei piacon, amelynek máris meglepő eredménye volt, miután a hatóság már az első alkalommal tömeges tejhamisításoknak jött a nyomára. A vegyi vizsgálat eredményeképpen megindított eljárás során a rendőrség a hamisított tej árusítóit, névszerint Varga Pétert 500 dinár, Gabrics Vécót 200 dinár, Marjanov Velimirt, Stipanovics Stanát és Takács Józsefet pedig 100—100 dinár pénzbüntetésre ítélte. A szuboticei hatóság egyben elhatározta, hogy a jövőben rendszeresíteni fogja az élelmiszer-razziákat a szuboticei piacon és az élelmiszer hamisítókat ezennel a legsúlyosabban fogják büntetni.

— Sztrájk a Facsar-féle divatszalonban. A szuboticei Facsar-féle divatszalon alkalmazottai kedden délután sztrájkba léptek. A sztrájk oka az, hogy a divatszalon tulajdonosa nem akarta teljesíteni az alkalmazottak bérkövetelését, akik három-tíz korona órabéruket fölemelését kívánják.

— Antialkoholista gyűlés Noviszadon. Noviszadról jelentik: Kedd délután a város háza dísztermében antialkoholista gyűlést tartottak, amelyen Hercot Rudolf egyetemi tanár tartott előadást.

— A sentai zsidó nőegylet ötven éves jubileuma. Sentáról jelentik, hogy a sentai izr. nőegylet április 28-án ünnepli meg fennállásának ötvenedik évfordulóját. A jótékony egyesület multját és érdemeit diszközgyűlés keretében d. Löbl Nándorné a nőegylet elnöknője, dr. Vigh Károly és Löwinger József fogják méltatni.

— Halálozás. Becskerekéről jelentik: Bichler János verseci apátplébános vasárnap szívszélhűdés következtében elhunyt. Temetése, amelyen az egyházi szertartást Rodics Rafael bánáti püspöki adminisztrátor végezte, kedden folyt le nagy részvét mellett.

— A newyorki sakkverseny. Newyorkból jelentik: A nemzetközi sakkverseny 20-ik fordulóján dr. Lasker Emánuel izgalmas partiban 50 húzással megverte Maróczyt. Capablanca—Yates játszma remis-vel végződött. Lasker Ede legyőzte Rétit. A világbajnokságot előreláthatólag Lasker Emánuel dr. fogja megnyerni. A sakk mesterverseny 19. fordulóján Lasker Emánuel dr. nyert Lasker Ede ellen, Capablanca Tartakover ellen, Yates Réti ellen, Marshall Maróczy ellen, Aljechin Janovszki ellen. Bogoljubov szabadnapos volt.

— Éhségstrájkot rendezett Horthy kormányzó ellen tervezett merénylet tettese, Staron József két napig éhségstrájkot rendezett. Staron kedden felhagyott a sztrájkjal, úgy, hogy a rendőrség kihallgathatta. Az elmeorvosok véleménye szerint Staron nem épelméjű.

Dr. Klein Endre specialista nőgyógyász és szülész, a beogradai, berlini, valamint a giesseni tudományegyetem nőgyógyászati klinikájának volt asszisztense. Rendelését folyó évi március hó 17-én Suboticán, Senčanski (Zentai) ut 12. szám alatt megkezdte. Rendei délelőtt 11—12-ig és délután 2—4-ig. Telefon 236.

— Letartóztatott alkasztó. Noviszadról jelentik: A rendőrség letartóztatta Petrovics Radát, a beogradi volt Musik Hal igazgatóját, aki Stresnyák Ottó volt főpincértől az óvadékul letett hatvan ezer dinárt elikkasztotta. Petrovicsot Beogradba kísérték.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, vendéglői, szállodai berendezést, sörkimérő-apparátust, kérje árjegyzéket Goldner testvérek jégszekrénygyáráról Subotica. Telefon 134.

Székrekedés. Bamberger orvostanár, a szívbetegek tankönyvének megalkotója, megállapította, hogy a »Ferenc József« keserűvíz nagyon megbízható hashajtó.

— A módosi kereskedők tiltakozása az újabb vámolások ellen. Becskerekéről jelentik: A módosi kereskedők körében általános a panasz az ellen, hogy a jugoszláv hatóságok a községben talált áru után behozatali vámot szednek. A kereskedők azzal érvelnek, hogy a román hatóságok a kiüritést megelőzőleg ugyanezen áru után kiviteli vámot fizettettek és így a módosiak most kétszeres vámot fizetnek. A kereskedők elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek Beogradba, tiltakozásul az újabb vámolások ellen.

— Lengyelország új pénznemre tér át. Varsóból jelentik: A minisztertanács elhatározta az új pénznemre való áttérést. Az új egység ezer eddigi lengyel márkának felel meg. Junius elsejétől kezdve már az új pénznem lesz a törvényes fizetési eszköz.

— Öngyilkosság. Sentáról jelentik: Borbély Antal 76 éves koldus hétfőn lakásán felakasztotta magát. Az öreg, beteges ember életuntága miatt követett el öngyilkosságot.

Butorok, ebédlők, hálóok, uriszobák raktáron legolcsóbban Brauchlernál Subotica. Halpiac.

SPORT

Oxford egyetemi csapata Noviszadon. Az Oxford egyetemi futbalcsapata, amely szombaton és vasárnap Beogradban vendégszerepelt, szerdán Noviszadon játszik egy kombinált klubközi csapattal. Az angol futballistákat ünneplés fogadtatásban részesítik. A város nevében Markovics Grisa szenator közszónti az állomáson az illusztris angol vendégeket.

Berlin—Budapest. Budapestről jelentik: A szövetségi kapitány az április hó 27-iki berlini Berlin—Budapest válogatott mérkőzés magyar csapatot a következő játékosokból állította össze: Zsák (33FC), Fogl II. (UTE), Szendrő (BAK) (esetleg Mandl MTK), Tóth (KAOE), Orth (MTK), Blum (FTC), Braun (MTK), Molnár (MTK), Opata (MTK), Eisenhoffer (FTC), Jenny (MTK). A csapat határozottan a legjobb, mely most a magyar színeket képviselheti.

Magyar uszók győzeleme Németországban. A MAFC uszói Nürnbergben fejezték be németországi turájukat. Több staféta és egyéni versenyben indultak és valamennyi startjuk győzelemmel végződött. Eredmények: 100 m-es melluszás: 1. Sipos Márton 1 p. 18.3 mp., 2. Erber. Benyulással nyerve. 50 m-es hátuszás: 1. Virányi László 35.1 mp. 200 m-es gyorsuszás: 1. Eperjessy Béla 2 p. 32.2 mp., 2. Lieret. Karcsapással nyerve. 4×50 m-es sprintstaféta: 1. Müegyetem 2 p. 0.3 mp., 2. Bayern. 4×50 m-es vegyes staféta: 1. Müegyetem 2 p. 18 mp., 2. Bayern. 50×100×100×50 m-es staféta: 1. Müegyetem 3 p. 16.6 mp., 2. Bayern.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1924. április 15

Zürich 7.05
Berlin deviza 56.3—56.7 milliárd márka (7.26), valuta 57.9—58 milliárd márka.
Bécs deviza 880—884 (7.23), valuta 877—883.
Prága deviza 42.95 (7.21), valuta 42.50—43.
London 347—350 (7.08).
Newyork 1.2475 (7.18).
A zárójelben levő számok a külföldi árfolyamok zürichi paritását jelentik.

Noviszadi terménytőzsde, április 15.
Gyenge forgalom mellett változatlan volt az irányzat. Árak: Buza, bácskai 315—320 dinár. Árpa 330—340 dinár. Zab 250—255 dinár. Tengeri, prompt 227.50 dinár, április-májusra 232.50 dinár, május-juniusra 240 dinár. Bab, fehér 725—730 dinár. Liszt 0-ás 510 dinár, 2-es 450 dinár, 5-ös 380 dinár, 6-os 320 dinár, 7-es 280 dinár.

Szentai terményárak, április 15. A mai piacon kötések történtek zabban 315 dinárért, árpadban 320 dinárért, zabban 250 dinárért, muharban 400 dinárért és babban 700 dinárért. Az irányzat szilárd.

Beograd, április 15. Zárulat: Devizák: Amsterdam 30, Genf 14.21, Milano 3.59—3.595, Páris 4.93—4.95, Bukarest 42, Bécs 0.11405—0.1142, London 351.25, Newyork 80.65—80.80, Szófia 58, Prága 2.41—2.4125. Valuták: Cseh korona 2.38, Lei 42. Határidőre költött devizaitételek: Milano, május 7-re 3.61.

Zürich, április 15. Zárulat: Beograd 7.05, Páris 34.85, London 24.70, Newyork 5.68, Milano 25.30, Brüsszel 30, Madrid 76.5—77, Amsterdam 211—212, Krisztília 78—79, Kopenhága 93.50—94.50, Stockholm 149.75—150.75, Berlin 127—130, Bécs 0.0082, Prága 16.80—16.90, Budapest 0.0075, Bukarest 2.95—3, Szófia 4.075—4.125, Szaloniki 9.5—10, Konstantinápoly 296—298.

MIT GONDOL ?

Hol szerethetném be ruháztszükségletemet, hogy elegáns, tartós és mégis olcsó legyen?

HOL???

NÁVAY ISTVÁN

uri divatszabó, akinél nagy választékú legújabb divat angol, francia és cseh szövetekből öltönyök, raglánok, üsterek stb. legolcsóbb kivitelben és legolcsóbb napi árban készütnék.

Subotica, Somborski ut 2. szám Nagytemplom mellett.

Elsőrendű örd, melyben bizni lehet
Dobát vagy Öregát csak Krékansnál
Farkas-ház. [vehet.

HUZALOK

ZSINÓROK, — KÁ-
BELEK — AZ ÖSSZES
SZERELÉSI ANYAGOK — IZZÓ-
LÁMPÁK — VILLAMOS FŰTŐTESTEK
VASALÓK — CSILLÁROK — VENTILÁTOROK

Kralja Aleksandra ul. 17
NOVISAD RELAIS NOVISA D
ELEKTROMOSSÁGI GYÁR RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KOMPLETT CSENGŐ- és TELEFONKÉSZÜLÉKEK
ZSEBLÁMPÁK — ÁRAMMÉRŐK — MŰSE-
REK — VILLAMOSTELEPEK TER-
VEZÉSE, ÉPÍTÉSE — MOTO-
ROK, DINAMÓKSZÉN-
KEFÉK — STB.

„MARIOLO” arckrém a legjobb arcápoló!

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Becsületszavamra kijelentem, hogy Pavlov Oreszlije, gákovai jegyző, volt főnököm ellen a „Bácsmegyei Napló”-ban sem más magyar vagy német újságban semmiféle cikket vagy sértő nyilatkozatot nem irtam; sőt esküvel is merem bizonyítani, hogy más egyént sem birtam rá ilyesmire.
Gákovó, 1924. április 10.

Keller Márton
aljegyző.

2800

KEDVEZŐ HUSVÉTI VÁSÁR!

Nagymennyiségű francia locsoló parfümök a legolcsóbb áron kaphatók nagyban és kicsinyben a Remény (Nada) drogeriában, a volt Reitter drogeria Subotica, Karadjordjev trg (a városi székházzal szemben) 2811

Perzsa, szmyrna és mindenfajta szőnyegek javítását, tisztítását szakszerűen végzi.
M E K K A
KELETI SZŐNYEGSZÖVŐ SUBOTICA
Paja Dobanovačkoga u. 8.

52 kat. hold prima szántóföld
Sombortól 30 kilomtr. gyönyörű tanya, teljes gazdasági felszerelés, összes gazdasági épületek, takarmánnyal kiadó. — Bővebbet Dr. Popović Kosta ügyvéd irodájában Sombor

GYÁRIJEGY „STEINBOCK” és „7 FEJES”
TELEFON 18-10. TELEFON 1-42. 1926
MINDENNEMŰ
PAMUTFONÁL
és mindennemű pamut, creton stb. olcsó gyári árakon
BRUNNER JAKAB FIAI ZAGREB
SAJMIŠTE 1. SZÁM. — SÜRGÖNYCIM: RANDBRUN.

Malmunk leégése folytán teljesen sértetlenül maradt és a tűz kiütéséig üzemben volt egy Wolf-Magdeburg gyártmányú 50 HP fél stabil gőzgép eladó. A gép bármikor azonnal üzembe hozható. Ezenkívül eladó egy nagy rezervóár, hengerek, sziftdrűcsák, csapárok továbbá hengerszékék és nagyobb mennyiségű öntött és kovácsolt vas. Értekezni: ALEXANDER EHRENFREUND OSIJEK, Beogradska ulica 36.

I-a fával égetett darabos mészcement, kátránytermékek és minden egyéb építési anyagot prompt szállít
METALLOREMIRA R. T.
ZAGREB építési anyagosztály
Strosmajerova ulica 6. — Telefonszámok 16-11, 27.
Fiókok: Beograd, Sarajevo. 2441

ALKALMI VÉTEL!
Családi okok miatt kedvező áron eladom 35 év óta fennálló üzletemet (kézmű-, fűszer-, rövid-, üveg és vegyesáru) házzal együtt. A ház és üzlet a legforgalmasabb főútvonalon fekszik (sarok) özv. Grünhut Jozefin Karlsdorf (Bánát). 2662

Kaufman Herman
bőr- és cipészkellék kereskedése Subotica
Egyedüli főraktár: a világhírű „LION-NOIR” cipőkrém és a szegedi Vörös-féle cipézszerszámokban!
Telefon: 273

KUGELN. KUGELN.
ILICA 32
ZAGREB

IGAZÁN ELEGÁNS TOILETTEK
WEINERT HERMANN
francia és angol női divatszalonjában Subotica, Paja Kujundžića 22. készülnek Vidéki rendeléseket 24 órán belül elkészít.

BECKI DRUG SUBOTICA
GABONÁS ZSÁKOK PONYVA 2063
ZSIMEG KÖTÉL
KÁRPITOS CIKKEK
GYAPJUTAKARÓK
MALOMHEVEDEREK
TECHNIKAI CIKKEK gépek és varrószijs
OXIGÉN
Gép, henger és motorolajok, benzin, továbbá, kocsikenőcs, szerszámok, szerszámgépek, malomfelszerelési cikkek.
Telefonszám: 412. - Sürgőnycim: BEKDRUG

Székelyné Schäffer Róza
fűszer-, csomago- és déligyümölcskereskedése Subotica, Pašićeva ul. 7. (Régi edénypiac)
Érkeztek a húsvéti ünnepekre: Vörpiros fajú narancsok, nyulak, húsvéti tojások és tojás festékek. AJANLOK 98-99%-os kékkövet, raffiát, ólomzárolt here-, répa- és mindenféle kerti- és vetemény-magvakat. Festékekben és lakkokban dus választék.

BÁCSKA-BÁNÁTI KERESKEDŐK-UTAZÓKI
A FORD-AUTO
a mi speciális autók utaink legjobb közlekedési eszköze. Időt-pénzt takarít!
Az olcsó, üzemköltsége minimális, mindenki magáé kezelheti. Képviselet és raktár:
Kemény Arnold cégnél, Vel.-Kikinda
Telefon 93. 1737

PINCEALARBOL KIEMELT FÖLD A FERRUM D. D. VÁROSI TELEPÉRŐL (KÓPLALÓRÓL) INGYEN ELHORDHATÓ

Figyelem!
Varrógépekből, kerékpárokból, motor-kerékpárokból és alkatrészekből állandó raktári tartók, amelyeket leszállított árakon árusítok. Elsőrendű kerékpárgumikból nagy választék. A világhírű „Funda” láncosgumik egyedül kiváló képviselője. Nagy javítóműhely. Varrógépek részletesítésre.
STERN ADOLF, SUBOTICA
Jelačićeva ulica 4.

Eredeti SVÁJCI SZITASELYMEK
Világhírű S. K. F. GOLYÓS CSAPÁGYAK minden méretben gyári áron kaphatók
Kemény Gyulánál, Subotica
Telefon 29

MÉZ
Vegetes virágméz, kellemes illatú, 5 kg.-os postacsomagokban kapható 160 és 150 dináros árban Nagy József a „Vajdasági Méhészeti Lapok” szerkesztőjével, Stari Bečeji. — Utánvételezésre nem vállalkozom. Nagybőb mennyiség vételénél mérsékelt árak.

LEGOCSÓBB FORRÁS!
épület-, asztalos- és ácanyagokban. Szortirozott deszkák, staffli- és ácsolt faraktár stb. Fűrészmű Mrkopalj. — Központ Zagreb.
„PLANA” faipari és kereskedelmi társaság ZAGREB, MEDULIČEVA UL. 16.

FRISSEN ÉRKEZETT VÉRNARANCSS
KAPHATÓ
BÖHM ARMIN NOVISAD
Sürgőnycim: HERMES. Telefonszám 226.

HUSVÉTI PARFÜMÖK
legolcsóbban kaphatók
KÁICS-NÁL SUBOTICA
Rudičeva ulica.

Körző
 apr. 14-től
 hétfőtől
 apr. 16-ig
 szerdáig
Kastíiai véreb
 (A szívek hóhéra)
 dráma 6 fölvonásban,
 Főszereplők: Ragnel Meller, William Elbort.

FOGLALKOZÁS

Encländer erteilt Unterricht in seiner Muttersprache. Sub No 2743.

Cukrászsegéd, ügyes, aki önállóan tud dolgozni, azonnali belépésre kerestetik. Cukraszda. Mol. Bácska. 2778

Német kisasszony két éves leányka mellé felvétetik. Subotica. Vukovića-va ul. 26. 2760

Varróleányok felvétetnek Nikola Kulundić ulica 6, nagytemplom mögött.

Arany- és kautsukmunkában jól képzett fiatal technikust keres vidéki fogorvos. Cim a kiadóban. 2745

Intelligentes deutsches Fräulein, die Kinder sehr liebt, sucht Stelle für sofort. Adresse »Kin der Fräulein« an die Administration des Blattes. 2820

Cukrász-segéd alkalmazást keres azonnali belépésre. Harasti Aloiz Zagreb. Pejačević trg 15. 2803

Szakácsnő kerestetik azonnali belépésre tizen személyű uri étkezdébe ipartelepen. Csak a gazdálkodáshoz is értő, a sütés-főzésben jártas, jó bizonyítványokkal bíró személyek ajánlkozzanak igényeik megjelölésével a kiadóra. 2805

Varróleányokat angol és francia munkára fölvesznek. Facsarné Gara Dušana ul. 4. 2808

Irodalmi gyakorlatok szerb és magyar nyelvtudással azonnal felvétetik. Pátria szérumentézet. 2797

Beamterin, tüchtige Rechnerin, mit serbische und deutsche Sprachkenntnis wird zum sofortigen Eintritt gesucht. Persönliche Vorstellung bei Ignaz Grossberger, Manufaktur En-Gross, Subotica. 2796

Egy szegény postás, akitől belga nyelvet, hogy önhibáiban kívül nyugdíjazták, pénzbeszedői vagy egyéb bizalmi állást keres. Cim a kiadóban. 2804

Német, magyar, szerb nyelvismerettel gyermekek mellé ajánlkozik egy iri leány. Cim a kiadóban.

Kocsis azonnali felvételt Heuduska és Hermanál, Subotica. 2825

Mindenes-szakácsnét, állót, jó főzőt, keres mekkelen házaspár. Cim a kiadóban. 2812

Teudloff-Konzern
 Jugoslavensko d. d. za promet armatura sisaljka i strojeva Zagreb Zrinjevac 1/IV.
 Tüzi, házi-, bor-, jateke centrifugális szivattyúk, szivógáz-generátorok, szerelvények.

VÉTEL-ELADÁS

Villa Palicson gazdasági épületekkel, két lánca földdel, földművelésiskola során eladó. Bővebbet Földes ruhaüzletben. 2617

Eladó két drb 8-as Ganz, duplahengerszék, ára tizenhatezer dinár. Lenhardt Antal V.-Kikinda. 2787

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címzését kérésre számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allátkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonta 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkéréshez válaszlevegő melléklendő.

Kiadó szoba-könyvtár, hét kupa homokkal és gyümölcsrel, szeszre vagy egészen Palicson, köhög megállónál. Bővebbet M. M. I. Stotus Viatara ulica 20. 2710

SZÓDAVLET
legkisebb mennyiségben gyári áron szállít házhöz bármelyik »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532.

Költőzködés miatt egy komplett, szép ebédlő és egy egyvágyas fehér hálószoba jutányosan eladó. Megtekinthető délelőtt 9-től délután 3-ig. Cim a kiadóban. 2764

Szalagfűrés, 65 cm vastagságig, 10.000 dinárért eladó. Silák István bográny VIII. kör. 2792

Méhesládok! Bocsonádi nyegenkettes kaptárakban eladók Takáts Kázmér, Pačai. 2784

Írógép, jó karban, eladó. Paje Dobanovački ulica 8. 2809

Hutvétli vörösbőr (Schel-Peszach) kapható Spitzer Ignácnál. Gőzfürdővel szemben. 2782

Husvétli parfümök 4 dinár, locsolók 8 dinártól kezdve; legújabb pi-pereszappanok óriási választékban. Sugár Béla divatruház Subotica, Karadjordjev trg 8. 2623

Gazdasági őrölő- és darálómalom, hat darab, német gyártmányu, jó állapotban lévő motor, nagy járgányhajtásra, olcsón eladó Teles Gáspárnál, Sombor. 2823

Olvasztott vagy valódi hamisítatlan, kapható Ruska Mlekara, Vasanova ul. 20, a postáva szemben. 2778

Mozibereendezés. Pathegyártmány, eladó Teles Gáspárnál, Sombor. 2822

Új kerékpár eladó, Paje Dobanovački ulica 8.

Kiárustás! Az összes raktáron levő férfi-, nő- és gyermekruhák minden elfogadható áron kiárustatnak. Tessek meggyőződni. Csak e hónapban, míg a készlet tart. Földes Samu ruhaáruházában, a Nádor-kávéház mellett Subotican. 2699

Eladó a Ferrum-gyár szomszédságában 22 kupa föld buzával és rozssal bevetve, új szőlő és gyümölcsfákkal, háromszobás lakással, azonnal beköltözhető. Bővebbet a kiadóban. 2795

Eladó cséplőgarnitúra, 6 HP. Schuthlevert gyártmányu magánjáró, 48 colos Schuthlevert-cséplővel, gyári NE elevátorral és minden hozzávalóval, kitűnő karban, semmi javítást nem igényel. — 6 HP. Máv-gyártmányu magánjáró, 48 colos Máv-cséplővel, NE elevátorral, mint fent. — 6 HP. Hofherr-gyártmányu, magános lokomobil, magánjáró, új tüzszekevény, új átalakítás, 2-3 HP Kan és Heller gőzmotor téglyárák, műhelyek hajtására, jó karban, 48 colos, Máv, beégett cséplőráma, semmi alakváltozással, jó tengelyekkel, golyós csapágyakkal, NE Hofherr, magános elevátor, majdnem új, betegség miatt, minden elfogadható áron eladó. Közvetítő díjaztatnak. Fölvilágosítással szolgál Topolski Pál, Ruma. 2780

Eladó egy vagon vörösbőrök, Szűcs Mihály Coka, Baniat. 2793

apr. 14-től
 hétfőtől
 apr. 16-ig
 szerdáig
Lifka
PÁRIS GRÓFNŐJE
 dráma 5 fölvonásban II. rész
 Főszereplők: Mya May, Emil Jannings, Erika Glässner, Vladimir Gajdarov.

Arankamentes lucerna-mag, elsőrendű nyhármag és szemestengerei legolcsóbb napi áron kapható Trgovačko Prometno d. d. za Vojvodinu Subotica, ezeltől Deutsch Zsiga cégnél. 2813

Bódé a palicsi uton a menhelyhez közel, kétszobás lakás butorozott vagy anélkül eladó. Erdeklődni lehet VIII. Zmaj Jovina ulica 25. Golubivanál. 2807

KÜLÖNFÉLE

Lokomobilkezelők kézikönyve, 263 kérdés-felelet, szerb nyelven 25 dinár. Az összes gőzgépekről, 470 kérdés-felelet, magyar nyelvű, 30 dinár. — Szabotnik Ferenc, Stari-Bečol. 2769

Büffé a »Fehér nyakkendőhöz« Sokolska ulica 13. Tulajdonos Tót István. Állandóan kaphatók hideg és meleg ételek. Napi abonent 20, menü-ételd 12 dinár. 2686

Szobát keresek beltéren, irodának alkalmasat. Cim a kiadóban. 2709

Menyasszonyi paplanokat behelyből, gyapjából és vattából, úgy újat, mint régit, a legszebben és legolcsóbban készítek háznál is. Raktáron tartok minden színben jó és olcsó paplanokat. Csányi Károlyné; üzlet az edénypiacon a gőzfürdő oldán levő Németh-trafikban. 2770

Különbejárattal butorozott szobát könyvtárral keres fiatal házaspár. Csak csendes udvari lakásra reflektálok. Cim a kiadóban.

Kézimunka előnyomda Beer Bözsinnél, Kaszinó-épület. 2817

Mohol völgykörnyékén épült új négyjártu motor-malom kiadó. Nagy Antal, u. p. Mali-Idios, Moli kör.

Butorozott szoba április 15-re kiadó. Özv. Grüné, Trumbićeva ulica 18.

SÖRÖS POHARAK

tiszta fehér, füllel
 3/10 lit. Din. 66.—
 1/2 lit. Din. 98.—
 tucatonként franko
 raktár Beograd
 50 tucat vételénél
 láda csomagolás
 díjtalanul.

BOŽIDAR PETROVIĆ
 BEOGRAD 2600
 BALKANSKA 16/a.

Hastífző, melittartó, gyomorszorító, fűzésnélküli fűzők, legegységesebb kivitelben. Hastífzők orvosok által legjobbnak elismert. Vidéki megrendeléseket aznap elkészítik. Virág Leontin fűzőszalon Subotica, Aleksandrova ul. 11. 2770

Eloszerléném Somborban a beltéren levő háromszobás lakásomat ugyanolyan, vagy kisebb suboticei lakással, címetek »Csere« jellegre a kiadóra. 2789

Beltéren egy nagy angró-üzletnek megfelelő helyiség azonnal átadó. Cim a kiadóban. 2790

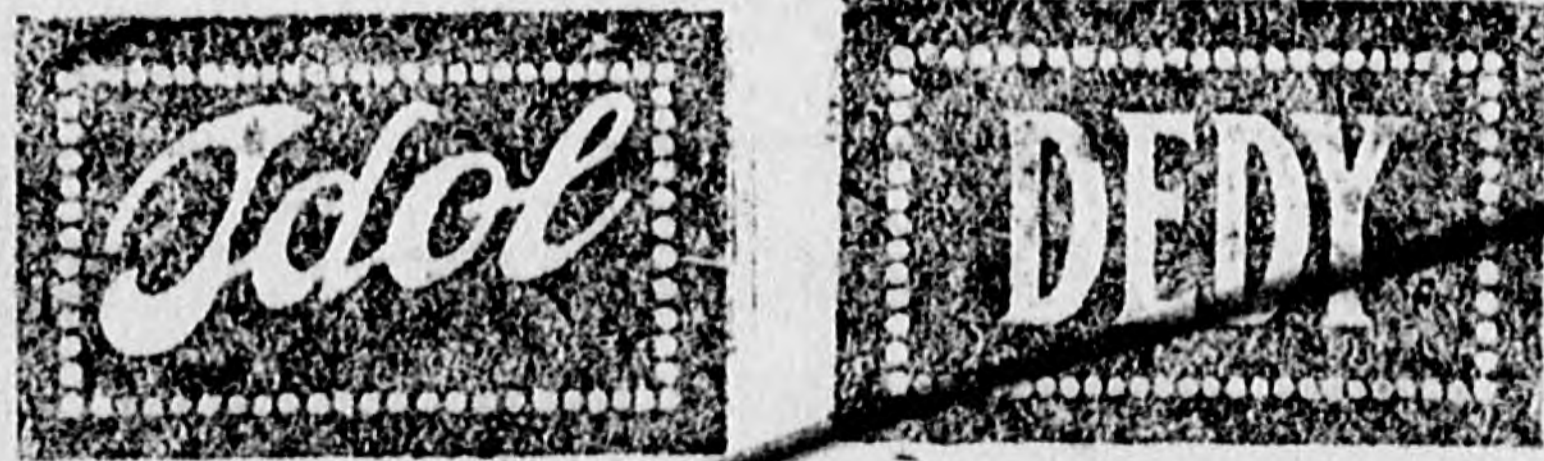
Elveszett Ceglédi János névre szóló fényképes igazolvány. Mestraláló adia be a kiadóban. 2816

KERESEK
2-3-4 SZOBÁS LAKÁST

azonnali vagy májusi beköltözésért. Lelepett fizetek. Címetek »LAKÁS« jellegre a kiadóhivatalba kérek.

2814

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:
 Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
 NOVISAD

KERESEK
KISEBB CSALÁDI HÁZAT

beköltözhető lakással.
 Címetek: »CSALÁDI HÁZ«
 jellegre a kiadóba kérek.

2815

REKLÁMÁRAK

március 27-től április 16-ig

Braća H. Gabaj

különleges szövet-, selyem- és bányászruhák a »KORONA«-ban

Knez Mihajlova 33. BEOGRAD Telefon 23-22.

Rendkívül nagy tétel tiszta selyem krepp de chine	85 dinár
Rendkívül nagy tétel selyem 90 cm széles	100 dinár
Rendkívül nagy tétel selyem szerzs 100 cm széles	120 dinár
Rendkívül nagy tétel tiszta selyem gyapjuszövet szerzs	60 dinár
Rendkívül nagy tétel tiszta gyapjú gabardin szövet	70 dinár
Rendkívül nagy tétel tiszta gyapjú trikó-szerzs 120 cm	120 dinár
Rendkívül nagy tétel férfi szövet	65 dinár
Teljes öltönykellék (hozzávétel)	220 dinár
Rendkívül nagy tétel angol bársony	35, 45, 60, 70, 90, 120, 180-260 dinár

Siessen a bevásárlással, mert ez a legkedvezőbb alkalom, hogy tetemes megtakarítást érjen el. 2439

»MERIMA«

KRUŠEVÁCI SZAPPANGYÁR
 DJURKOVIĆ, RISTIĆ & KOMP.
 ALAPITVA 1839 KRUŠEVAC UJJAÉPITVE 1897.

NAPI TELJESITMÉNY 5 VAGON SZAPPAN

Ezuton teszi közhírré, hogy a gyár április 27-től május 5-ig a III. ZAGREBI VÁSARON a B. palotában a X. csoportban a 165. sz. fülkében állit ki. A vásáron szappanmintáink megtekinthetők és ugyanott rendelések is felvétetnek.

2803